

Een jaar vol aandacht voor Verzuim 18+

**WE
MISSEN
JE**

 Verzuim18plus

**Op volle
kracht vooruit**
Elly Pastoor

Ultieme kans
Carry
Roozemonnd

**Zoek de
overeen-
komsten**

**Slot-
bijeenkomst**
Verzuim 18+
24 maart 2015

**Van verzuim
tot erger**
De ervaringen
van Tom

**Cijfers
& feiten**

Column
Reinoud
van Uffelen

Preventietip
Henk
Krauwel

“Op volle kracht vooruit!”

Namens iedereen die is betrokken bij het Ingrado project *Verzuim 18+*
We missen je wens ik iedereen het beste voor 2015! Mijn belangrijkste wens voor het nieuwe jaar is dat alle jongeren zich (verder) kunnen ontwikkelen op een manier die bij hen past.

Hoe kunnen we dat realiseren? Door massaal in beweging te komen. En dat gebeurt! Maar liefst 30 RMC-regio's en 32 mbo-instellingen werken inmiddels samen aan een gezamenlijke verzuim-agenda. Ik wens iedereen daarbij veel inspiratie. Het uitgangspunt dat de verzuimaanpak voor 18- en 18+ gelijkgetrokken wordt, krijgt op steeds meer plekken handen en voeten. Steeds meer mbo-instellingen en RMC's zijn ervan overtuigd dat ook het verzuim van jongeren van 18 jaar en ouder tijdig gemeld moet worden. En steeds vaker zullen RMC-medewerkers preventieve taken krijgen op de school. Het zijn de partners in de regio die hier afspraken over maken.

Focus op de jongere

Dat is ook de kracht van dit project: de kaders zijn geschetst, de randvoorwaarden gecreëerd, maar het zijn het onderwijs en de gemeentes die een werkbare aanpak voor de eigen situatie ontwikkelen. Deze aanpak 'van onderop' hebben we hoog in het vaandel.

Het is mooi om te zien dat met de gezamenlijke focus op het vergroten van de kansen van jongeren, verschillen overbrugd worden en gekeken wordt naar overeenkomsten. Met elkaar zoveel mogelijk jongeren binnen de school helpen aan een start-kwalificatie, hulptroepen inschakelen als dat moeilijk is en ook met elkaar onderkennen dat er een groep jongeren is die niet past in een systeem. En dan samen de verantwoordelijkheid nemen ook voor deze jongeren een route uit te stippelen waarin zij hun kwaliteiten kunnen ontdekken en ontwikkelen.

Samen sterk

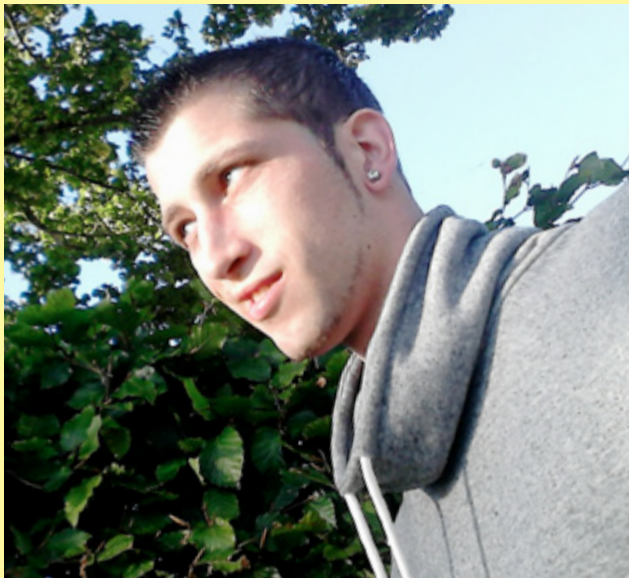
Ik hoop ook dat iedereen de kansen die het project biedt, benut. Maak gebruik van ons opleidings-aanbod! Er zijn al zo'n 500 aanmeldingen voor de verschillende trainingen waarmee we RMC'ers nog beter toerusten voor hun taken in de veranderende gemeentelijke omgeving. Nieuw is dat

mbo'ers en RMC'ers zich als koppel kunnen aan-melden voor een training in oplossingsgericht en motiverend werken met jongeren. Door samen deel te nemen ontwikkelen zij al in de cursus een werkmethode en leren ze dezelfde taal te spreken. Echt een aanrader.

En natuurlijk hoop ik dat we met z'n allen doorgaan op de ingeslagen weg. Dat de beweging doorgaat. Dat we de urgentie blijven voelen en het verzuim van jongeren van 18 jaar en ouder oppakken als een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Ik ben ongelooflijk blij met de inzet, betrokkenheid en het enthousiasme van alle mensen in beleid en uitvoering. De resultaten zijn ernaar. Ik zal er ook in 2015 alles aan doen om die beweging te ondersteunen en te versterken. //

Van verzuim tot erger

GEEN JONGEREN BUITENSPEL!

Tom is een van de jongeren die actief is binnen het project Van de Straat. Hij is o.a. betrokken bij de ontwikkeling van een pilot 18-/18+ in Friesland.

Van de Straat wil een betere toekomst voor zwerfjongeren. Daarvoor is verandering en vernieuwing nodig, in en buiten de systemen. Van de Straat doet dit samen met jongeren, beleidsmakers, professionals in zorg, welzijn, wonen, schuldhulpverlening, onderwijs en ondernemers, werkgevers en investeerders.

Dak- en thuisloze jongeren hebben vaak een grote afstand tot onderwijs en de arbeidsmarkt. Velen hebben extra begeleiding en ondersteuning nodig. Onderwijs is de sleutel tot verbetering van de positie van jongeren.

Meedenken of meer info?

Bezoek de [website](https://www.vandestraat.nl) of mail projectleider Marleen van der Kolk: m.kolk@zwerfjongeren.nl

Tom is 23 jaar en heeft tot zijn spijt nog steeds geen startkwalificatie. Door moeilijke privéomstandigheden en slechte ervaringen op verschillende scholen, zijn meerdere pogingen mislukt. Hij staat nu opnieuw voor de keuze: werken of terug naar school?

Waar ging het mis?

‘Op het vmbo ging het al mis. Er was veel lesuitval door ziekte van docenten. Kwam ik op school, bleek er de eerste twee uur geen les te zijn. Dan weer twee uur wel en dan viel er weer een les uit. Ik ging dan naar huis en kwam niet meer terug.’

Heb je die school wel afgemaakt?

‘Toen ik in de vierde klas zat, ben ik uit huis geplaatst. Dat bracht een hoop gedoe met zich mee. Op school was er geen aandacht voor mijn privé-situatie. Het ging steeds slechter en uiteindelijk kreeg ik het advies om van school te gaan. Dat heb ik gedaan.’

Hoe had dat voorkomen kunnen worden?

‘Een luisterend oor zou al veel geholpen hebben. En iemand die me had

kunnen helpen met opdrachten of desnoods een huiswerkinstituut. Maar er was niemand die zoiets voorstelde.’

Wat was je volgende stap?

‘Omdat ik toch echt graag een diploma wilde, ben ik na een tijdje begonnen met een niveau 1-opleiding handel. Ook daar was veel lesuitval en mijn privésituatie hielp ook niet. Na anderhalf jaar ging het ook daar mis.’

Dus toen zat je weer thuis?

‘Ja en dat wilde ik niet. Dus heb ik toelating gedaan voor een niveau 2-opleiding. Ik kwam in een hele drukke klas terecht, terwijl ik had aangegeven dat ik in een andere, rustige klas geplaatst wilde worden. Dat ging dus niet goed en ik kreeg het advies naar de rebound te gaan.’

‘Van daaruit ben ik naar een andere school gegaan, op een uur reizen van m'n woonplaats. Ook daar was weinig aandacht voor mijn situatie. Ik zat op een stageplek waar ik veel moest lopen en dat lukte nog niet door een enkelbreuk een tijdje eerder. Hulp bij het zoeken van een andere stageplek

kreeg ik niet. En doordat mijn begeleider uit de rebound ziek was, stond ik er echt alleen voor.’

Weer een nieuwe school?

‘Nee, toen ben ik ermee gestopt en ben ik bij de sociale dienst terechtgekomen. Ik woonde inmiddels in een opvang voor dakloze jongeren. Dat hielp ook niet. Naast de uitkering moest ik deelnemen aan een traject op het Rea-college.’

Ben je daar verder gekomen?

‘De uitkomst was dat ik beter kon gaan werken dan weer terug te gaan naar school. Als reden gaven ze dat ik moeite heb met autoriteit en een nogal uitgesproken mening heb. Het lastige vind ik dat er vooral óver mij gepraat is en zo weinig mét mij.’

Hoe ga je nu verder?

‘Ik weet het nog niet. Ik wil het liefst een diploma halen. Gelukkig heb ik vanuit de tijd dat ik in de daklozen-opvang zat nog steeds een begeleidster. Met haar onderzoek ik wat het beste voor me is. Misschien kan ik me vanuit een bedrijf opwerken. Of toch een passende opleiding. Ik ben niet dom, weet je, en ik wil graag. Het zit alleen niet zo mee.’ //

Ultieme kans

Het begin van 2015 staat in het teken van een aantal belangrijke veranderingen binnen de gemeente. Nieuwe taken, nieuwe verantwoordelijkheden. Hoe zorg je ervoor dat je in die veranderende context je strategische partners kent? Hoe houd je de communicatie open en helder? En hoe werk je samen aan het vergroten van kansen voor jongeren?

Nieuwe taken vragen om nieuwe vaardigheden. Als we preventief willen werken moeten we RMC-medewerkers daarvoor toerusten. Daarom heeft Ingrado in het kader van *Verzuim 18+ We missen je* en dankzij subsidie van het ministerie van OCW een opleidingsaanbod ontwikkeld waarmee we zorgen dat RMC'ers sterk staan bij de preventie van schooluitval.

Carry Roozemonde legt in onderstaande video uit waarom deze opleidingen een prachtige kans zijn.

Links naar trainingen:

- [Intervisie RMC-consulenten](#)
- [Intervisie RMC-coördinatoren](#)
- [Consulent 2.0](#)
- [Consulent in de context](#)
- [Oplossingsgericht en motiverend werken met jongeren](#)

Zoek de overeenkomsten

De initiatiefnemers

Mensen persoonlijk benaderen, overeenkomsten benadrukken, vertrouwen hebben en met elkaar in gesprek blijven. Dat zijn belangrijke ingrediënten voor een gezamenlijke verzuimagenda in de regio's Holland Rijnland, Haaglanden en Midden-Holland. En bovenal: stel de jongere centraal. Hans Hoes, beleidsadviseur bij het Intergemeentelijk Samenwerkingsorgaan Midden-Holland en Angela van Steijn, programmanager VSV Zuid-Holland-Noord, namen het initiatief.

Uitdaging

'Jaren eerder al deden we een poging om te komen tot verdergaande samenwerking tussen RMC en MBO, vertelt Hoes. 'Die poging strandde. Toen Ingrado ons, in het kader van het landelijke project *Verzuim 18+*, uitdaagde aan een gezamenlijke verzuimagenda te werken, besloten Angela en ik om op te pakken wat toen niet gelukt was. Dus gingen we naar iedereen toe. Ik bezocht de RMC-coördinatoren in Holland Rijnland, Haaglanden en Midden-

De mbo-instellingsgerichte aanpak is het hart van het project Verzuim 18+. Onderwijs en gemeenten met elkaar in gesprek met als doel een gezamenlijke verzuimagenda. Dat betekent in de eerste plaats dat ze het eens zijn over wat ze samen gaan doen om te komen tot een preventieve aanpak van verzuim onder 18-plussers. Maar hoe doe je dat? Drie RMC-regio's en vier mbo-instellingen zochten de overeenkomsten.

En vonden die ook.

Holland. Bij Rijnmond en Utrecht ging ik ook op bezoek omdat er sprake is van veel grensverkeer van leerlingen. Angela nam de ROC's voor haar rekening: ROC Leiden, IDCCollege, AOC Wellant en ROC Mondriaan.'

'We vroegen de RMC'ers naar wat ze precies doen, waarom ze dat doen en hoe ze het doen. We zoeken de overeenkomsten en letten minder op de verschillen. Echte verschillen zoals met Rotterdam en (wat minder)

Utrecht, accepteren we. Daar is sprake van een andere werkelijkheid. Maar ook met hen maken we samenwerkingsafspraken in het belang van de jongere.'

Casemanager op school

Angela van Steijn: 'In het VSV-convenant 2012-2016 van de regio Zuid-Holland-Noord is terugdringen van het verzuim van 18-plussers een van de speerpunten. Het verzuim van alle mbo-leerlingen wordt gelijk behandeld, ongeacht de leeftijd. En aangezien leerlingen afkomstig zijn uit verschillende RMC-regio's, zijn casemanagers vanuit die regio's werkzaam op de ROC's. De casemanagers zijn de vroegere leerplicht-ambtenaren en RMC-trajectbegeleiders. Verzuimende leerlingen zijn bij hen in beeld. Zij werken nauw samen met de verzuimmedewerkers in de scholen.'

'We hebben vervolgens de verzuimprotocollen van de verschillende regio's naast elkaar gelegd', zegt Hoes. 'Een strikt uniforme aanpak is niet het streven, wel een aantal

belangrijke gezamenlijke uitgangspunten en werkwijzen. We verwachten in het voorjaar van 2015 een definitieve gezamenlijke verzuimagenda te hebben.'

Aandacht, aandacht, aandacht

Hoes: 'Het lijkt ambitieus en misschien is het dat ook. Maar wat blijkt? Als alle partijen de jongeren centraal stellen en elkaar daarin vertrouwen, ontstaat er mooie dynamiek. Dan gaat het over jongeren die onze zorg en aandacht nodig hebben en over wie dat op welk moment oppakt. Dat is alles. Wat de jongeren vragen is: aandacht, aandacht, aandacht. Zorg dat je er bent als het nodig is, luister goed en neem ze serieus. Dan houden we onze jongeren binnenboord. Daar ben ik van overtuigd.' Om op dit punt de werkwijze van casemanagers en verzuimmedewerkers nog beter op elkaar af te stemmen, zullen zij gezamenlijk deelnemen aan een training binnen het project *Verzuim 18+*. Van Steijn: 'Een preventieve aanpak heeft alleen zin als iedereen in de school op dezelfde manier werkt. Dat betekent onder meer dat verzuimmedewerkers en casemanagers dezelfde taal spreken en jongeren op dezelfde manier bejegenen. Ook

tussen de voormalige leerplichtambtenaren en RMC-trajectbegeleiders bestaan nogal wat verschillen in aanpak. Door hen met elkaar deze training te laten volgen, verwachten we nog meer effect van onze verzuimaanpak.'

De procesbegeleider

Bij het opstellen van een gezamenlijke verzuimagenda kan de hulp worden ingeroepen van een onafhankelijke procesbegeleider. Binnen het project *Verzuim 18+* is daarvoor een pool van deskundigen beschikbaar. Hans Kruijssen is een van hen. 'Ik ben niet inhoudelijk betrokken bij het proces. Wel heb ik kennis van de inhoud, ik begrijp waar het over gaat, maar ik heb geen enkel belang. Dat is de meerwaarde van een onafhankelijk procesbegeleider. Ik kan het proces, waarin verschillende belangen spelen, op resultaat sturen.'

Zo pakten ze het aan: gedeelde uitgangspunten

- Verzuim 18- en 18+ wordt op dezelfde manier opgepakt
- RMC is werkzaam op de ROC's
- We kennen elkaar en weten elkaar te vinden
- We gaan op dezelfde manier om met het digitale verzuimloket

Zelf spelregels verzinnen

'Dat proces is in deze regio's niet eenvoudig. We hebben te maken met maar liefst vier mbo-instellingen en drie rmc-regio's. En dan zijn ook Utrecht en Rotterdam nog in beeld vanwege het grensverkeer van leerlingen. Tijdens de eerste bijeenkomst zaten er wel 25 mensen aan tafel. Dat was de eerste uitdaging: helder krijgen wie het nu met wie ging doen. Hiervoor waren geen spelregels beschikbaar.' 'Dus keken we naar de overeenkomsten op belangrijke thema's. Het gelijktrekken van 18- en 18+ was een van de belangrijkste piketpalen die geslagen werden. We concludeerden dat de regio's daar vierkant achter stonden.'

Werkafspraken of convenant?

'Vervolgens was de vraag wat voor afspraken we gaan maken. Werkafspraken zonder bestuurlijke

bekrachtiging of convenanten waar de bestuurders hun handtekening onder zetten? Er is gekozen voor het eerste omdat dit het meest haalbaar en werkbaar bleek. Ook denkt men zo het tempo erin te kunnen houden. En als de afspraken straks op papier staan, delen we die ook met Utrecht en Rotterdam.'

'In ons laatste overleg hebben we vastgesteld dat de werkafspraken zich zullen concentreren rond acht punten. Dat zijn onder meer 'gelijktrekken 18+ en 18-', 'de vervolgactie van rmc na een melding' en 'warme overdracht'. Bij het formuleren van een voorstel voor die afspraken ben ik verder niet betrokken. Bij ons derde overleg staan ze ter bespreking op de agenda.'

Energie door beweging

'Het zou me niets verbazen als dat meteen het laatste overleg is waarbij ik als procesbegeleider nodig ben. Ik ben aangenaam verrast over het tempo in deze samenwerking. Er zitten mensen die met elkaar de beweging willen maken en ook bereid zijn naar elkaar toe te bewegen. Dat genereert enorm veel energie. Prachtig.' //

Zet 'm in je agenda

Slotbijeenkomst Verzuim 18+

↓

24 maart 2015

↓

Leerhotel Het Klooster in Amersfoort

Achttien

Begeleiding en aandacht zijn voor mij de sleutelwoorden bij het Ingrado-project *We missen je*. Ik draag in dit project ook mijn steentje bij en doe dat door mee te praten in de werkgroep 'herijking visie en beleid'. Over de visie zijn we het van stuurgroep tot projectgroep inmiddels wel eens.

Onderwijs is een recht en geen plicht en ieder kind heeft behoefte aan aandacht en begeleiding. Dat houdt niet op als je 18 bent en daarom zouden 18-plussers op dezelfde manier benaderd moeten worden als 18-minners. Het is de verantwoordelijkheid van school om te zorgen voor goed en uitdagend onderwijs. Kinderen moeten immers naar school willen. Het is de verantwoordelijkheid van de gemeente om te helpen als een kind toch dreigt uit te vallen. Niet door te sanctioneren, maar door extra aandacht en begeleiding te bieden.

Scholen en gemeentes hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid en de 'we' in *We missen je* staat voor die gezamenlijke verantwoordelijkheid. Het is een prachtig motto, want ieder kind wil gemist worden. Dat houdt niet op als je 18 bent.

Dit is een fragment van een column die Reinoud van Uffelen schreef voor Ingrado. **Lees de volledige column op onze website.**

Reinoud van Uffelen werkt namens het Koning Willem I College als Programmamanager VSV voor de regio Noordoost-Brabant. Hij is bij het project *Verzuim 18+ We missen je* betrokken als lid van de werkgroep herijking visie en beleid.

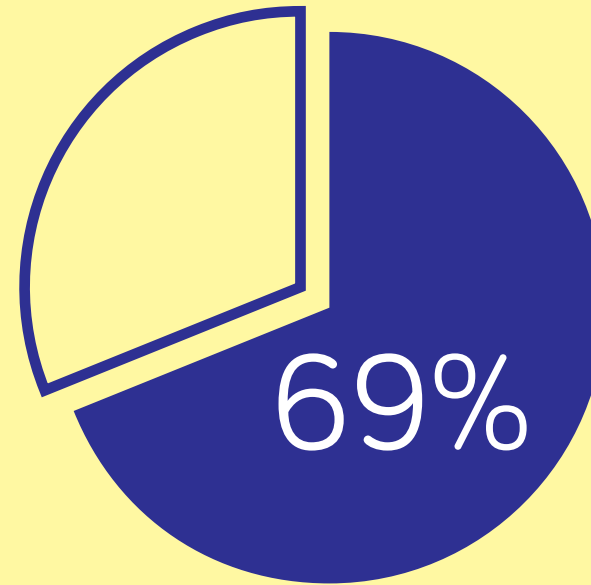
Preventietip Henk Krauwel

Hoe voorkom je verzuim en uitval? We vroegen verschillende mensen naar hun preventietip. In deze video de tip van Henk Krauwel van Bureau Leerplicht+ Amsterdam. Wat is jouw preventietip?

Feiten & cijfers

aanmeldingen voor trainingen *Verzuim 18+*

van de RMC-regio's
heeft afspraak met mbo
om verzuim te melden
vanaf 16 uur

mbo-instellingen werken met 30 RMC-regio's
aan een gezamenlijke verzuimagenda

18-plussers verdienen onze aandacht